

завдання: проаналізувати значення позакласної роботи для освітнього процесу з географії у закладах загальної середньої освіти; з'ясувати види та напрями позакласної роботи з географії в сучасній школі; визначити сучасний стан організації та проведення позакласної роботи з географії у закладах середньої освіти; розробити сценарії позакласних заходів з географії та перевірити їх на практиці; розробити навчальну екскурсію в природу для 8 класу; скласти методичні рекомендації щодо підготовки й проведення позакласних заходів з географії. Об'єктом дослідження є позакласна робота з географії у закладах загальної середньої освіти. Предметом – зміст, особливості організації та проведення позакласної роботи з географії у 6-8 класах.

З метою визначення стану позакласної роботи, її організації та проведення у закладах загальної середньої освіти ми розробили анкети та провели опитування вчителів географії, студентів-практикантів та учнів 6-8 класів. Анкетування проводилося в спеціалізованій школі № 53 в м. Києві та в Чернігівському колегіумі № 11 в м. Чернігові. Проаналізувавши анкети, ми зробили висновок, що позакласні заходи з географії проводяться в даних школах, але не так часто як хотілося б учням.

Дієвість та ефективність проведення позакласних заходів з географії нам вдалося перевірити під час проходження виробничої педагогічної практики у спеціалізованій школі № 53 м. Києва. Під час практики ми мали змогу провести розроблений нами позакласний захід для учнів 6-го класу на тему «Географічні баталії». Ми намагалися використовувати сучасні форми роботи, цікаві, різнопланові завдання, які допомагають учням перевірити та закріпити здобуті знання, творчо мислити та навчають злагоджено працювати в колективі. Позакласний захід створив більш дружню атмосферу в класі та у відносинах між учителем та учнями.

Отже, позакласна робота забезпечує всебічний розвиток учнів, підвищує інтерес до вивчення географії, мотивує школярів до творчої діяльності. Особливістю позакласної роботи з географії є врахування і демонстрація міжпредметних зв'язків з іншими навчальними предметами, зокрема з такими, як: історія, фізика, хімія, біологія, зарубіжна та українська література, економіка й багатьма іншими, що формує в учнів інтерес до вивчення не тільки географії, а й більшості шкільних предметів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту», 2017. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Фруктова Я.С. Сучасні форми позакласної роботи з учнями / Я.С. Фруктова // Журнал Біологія і хімія в школі. – № 1. – 2007. – С. 29–31.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З ГЕОГРАФІЇ В КУРСІ «МАТЕРИКИ ТА ОКЕАНИ»

Кобернік С.Г., Сітнікова Д.Р.

(Київ, Україна)

Інформаційні технології є важливою складовою нашого життя. Жоден учень, так само і вчитель, нині не уявляє свого життя без Інтернету та різноманітних електронних програм.

Стаття 12 Закону України «Про освіту» наголошує на тому, що «метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості... Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування, у т.ч., ключових компетентностей у галузі природничих наук...» [1]. На нашу думку, саме мультимедійні презентації допомагають краще засвоїти географічний матеріал, оскільки можуть поєднувати, такі елементи мультимедіа, як: аудіо та відеофрагменти, зображення, текст, карти, таблиці, діаграми, графіки, схеми.

Використання мультимедійних презентацій є досить актуальною темою на сьогодні [2; 4]. Проте, вчителю треба «йти в ногу з часом», що викликає потребу постійно удосконалювати свої власні методичні розробки та зацікавлювати учнів, створюючи анімаційні презентації та паралельно використовувати інші сучасні засоби мультимедіа [3].

Метою нашої бакалаврської роботи є дослідити та проаналізувати особливості використання мультимедійних презентацій в освітньому процесі з географії в курсі «Материки та океани». Відповідно до встановленої мети, нами виділено наступні завдання: на основі аналізу джерельної бази визначити дидактичні можливості застосування мультимедійних презентацій в освітньому процесі з географії; з'ясувати особливості створення та застосування мультимедійних презентацій під час різних за дидактичною метою типів уроків; розробити та апробувати під час виробничої педагогічної практики власні мультимедійні презентації до теми «Африка» у 7 класі; надати методичні рекомендації щодо використання мультимедійних засобів у процесі вивчення географії в курсі «Материки та океани». Об'єктом дослідження є особливості використання мультимедійних презентацій в освітньому процесі з географії. Предметом – мультимедійні презентації з теми «Африка», що з плином часу мають удосконалюватись та модернізуватись.

На наш погляд, мультимедійні презентації – це «рушійна сила уроків». Їх можна використовувати на всіх типах уроків та під час будь-якого етапу з уроку. Вони є активним помічником учителя під час уроку та помічником учнів у процесі засвоєння чи опрацювання навчального матеріалу з географії.

У важливості й необхідності використання мультимедійних презентацій на уроках географії ми переконались перебуваючи на педагогічній практиці у спеціалізованій школі №239 м. Києва. Кожен урок у 7 класі супроводжувався мультимедійною презентацією, що сприяло кращому засвоєнню матеріалу з теми «Африка». Окрім цього, застосування мультимедіа «контролювало» проведення уроку створюючи його структурну оболонку.

Нами були розроблені й апробовані презентації до тем уроків: «Африка. Фізико-географічне положення», «Дослідження та освоєння Африки», «Тектонічна будова, рельєф та корисні копалини Африки», «Загальні риси клімату Африки», «Кліматичні пояси та типи клімату», «Води суходолу Африки».

Для того, щоб визначити ставлення учнів до предмету географія і з'ясувати дидактичні можливості використання мультимедійних засобів у процесі навчання нами було розроблено анкети та проведено анкетування учнів на базі двох шкіл: №239 м. Києва та Нікопольської ЗОШ I-III ст. №4.

Під час оброблення результатів анкетування було з'ясовано, що більшу частину учнів задовольняє існуюча кількість уроків з географії та система їх проведення. Також школярі визнають, що краще запам'ятовують матеріал, якщо він спирається не лише на слухову основу, але й на зорове сприйняття. Мультимедійна презентація має змогу вдало поєднати ці два аспекти.

Отримані результати анкетування ми враховували під час розроблення конспектів уроків з географії та створення до них відповідного мультимедійного супроводу, оскільки від методично правильного й комплексного подання програмного матеріалу залежить успішність учнів.

У процесі дослідження ми з'ясували, що використання сучасних мультимедійних презентацій під час уроків географії є значно ефективнішим за всі інші традиційні засоби. Вчителі географії мають створювати презентації структурно й методично грамотно та відповідно до віку школярів. Окрім цього, мають враховуватись можливості учнів у кожному класі та застосовуватись різні інтерактивні прийоми та засоби під час уроку для того, щоб школярі не були лише «глядачами» монотонного уроку, де голову роль відіграє презентація.

Звичайно, не всі вчителі мають час, можливості та вміння створювати власні презентації. Проте, нині Інтернет-мережа пропонує багато різних, вже створених якісних матеріалів, які можна використовувати під час своїх уроків.

Отже, сучасний вчитель географії має бути обізнаним з можливостями електронних засобів та вміти зацікавлювати учнів до вивчення свого предмету.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Кобернік С.Г. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання географії в загальноосвітній школі / С.Г. Кобернік // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2015. – № 2. – С. 36–39.
3. Методичні рекомендації щодо викладання географії у 2019/2020 навчальному році [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-geografii-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>.
4. Соколовська Т.П. Мультимедійні презентації – гідна альтернатива електронному підручнику [Електронний ресурс] / Т.П. Соколовська – Режим доступу до ресурсу: <http://ipvid.org.ua/upload/iblock/2d3/2d3207cd5bced641db908581ed44c7e5.pdf>.

ПРИНЦИПИ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кононець Н.В.

(Полтава, Україна)

Ресурсно-орієнтоване навчання (РОН) потрактовується як цілісний динамічний процес організації і стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів з оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища на засадах концепції здоров'язбереження, яка передбачає оптимальне використання тріадою «студент-викладач-бібліотекар» консолідованих кадрових, матеріально-технічних, навчально-методичних, фінансових та інформаційних ресурсів [3]. Розробляючи концепцію РОН у вищій школі, варто визначити та схарактеризувати принципи РОН:

1. *Принцип універсальності* полягає у тому, що РОН здатне оптимально реалізувати всі загальновідомі дидактичні принципи (науковості; природовідповідності; наочності; зв'язку навчання з життям; інтерактивності; свідомості й активності; диференціації; емоційності навчання; цілеспрямованості й цілісності навчання; оптимізації; формування в студентів пізнавального інтересу; контролю і корекції знань студентів; систематичності і послідовності; поєднання освіти і самоосвіти, розвитку і саморозвитку тощо).

2. *Принцип самостійності та керованості* при РОН полягає у тому, що студент самостійно керує власною навчальною діяльністю, при цьому має можливість використовувати будь-які зручні і доступні для себе інформаційні ресурси, а також перевіряє себе, обираючи відповідні своїм уподобанням методи контролю (тести, метод портфоліо тощо) та завдання відповідного рівня складності. Цей принцип зумовлює ефективне керування всіма ресурсами при РОН – забезпечення постійного вдосконалення та поліпшення процесу навчання за допомогою внутрішніх резервів та без залучення додаткових фінансових коштів.

3. *Принцип свободи вибору* полягає у свідомому виборі необхідної і бажаної мети як відображення можливостей у свідомості студента, передбачення тенденцій майбутнього, їхнє оцінювання з позицій інтересів студента, висунення однієї з можливостей як ідеального образу – мети. Він враховує той факт, що свобода є необхідною умовою самореалізації особистості студента, формування його самостійної